

12-14 septembrie 2011, București

Noul Cod Civil

Modalitățile obligațiilor. Obligații complexe

Mădălina Constantin, Senior Associate

cu sprijinul

Modalitățile obligațiilor

Obligațiile complexe

Modalitățile obligațiilor

Termenul

- ❑ Eveniment viitor și sigur că se va produce, care afectează executarea sau stingerea unei obligații.
- ❑ Prevederile noului Cod Civil nu aduc modificări substanțiale în materie, ci, mai curând, vin să completeze actuala reglementare prin consacrarea opiniilor doctrinare majoritare elaborate în legătură cu această instituție.

Modalitățile obligațiilor

Termenul în noul Cod Civil

- Stabilirea termenului de către instanță:
  - când părțile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili, iar după o perioadă rezonabilă acesta nu este stabilit;
  - când obligația presupune un termen și nu există o convenție prin care acesta să fi fost determinat.

Modalitățile obligațiilor

Termenul în noul Cod Civil

- ❑ Decăderea din beneficiul termenului – cazuri:
  - starea de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență a debitorului declarată conform legii;
  - debitorul nu constituie garanțiile promise creditorului;
  - debitorul ajunge, din culpa sa, în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului.
- ❑ Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți codebitori.

Modalitățile obligațiilor

Termenul în noul Cod Civil

- Împlinirea termenului:
  - când un eveniment pe care părțile l-au considerat ca fiind un termen nu se realizează, obligația devin exigibilă în ziua în care evenimentul trebuia în mod normal să se producă;
  - această prevedere nou-introdusă se va aplica și contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a noului Cod Civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acestei date.

Modalitățile obligațiilor

Condiția

- ❑ Reprezintă un eveniment viitor și nesigur ca realizare, care afectează însăși existența unei obligații.
- ❑ Similar termenului, condiția se caracterizează prin aceea că este un eveniment viitor, însă, spre deosebire de termen, realizarea evenimentului este incertă.

Modalitățile obligațiilor

Condiția în noul Cod Civil

- ❑ Prezumția caracterului rezolutoriu al condiției - ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini, se prezumă că respectivele obligații sunt sub condiție rezolutorie.
- ❑ Prin Noul Cod Civil se renunță la delimitarea condițiilor după cum realizarea lor este independentă în tot sau în parte de voința părților (condițiile cauzale și mixte).
- ❑ Se menține și în noua reglementare caracterul nul al condițiilor pur potestative, precum și al condițiilor imposibile, ilicite sau imorale.

Modalitățile obligațiilor

Condiția în noul Cod Civil

- ❑ Neîndeplinirea condiției - potrivit noului Cod Civil, în cazul în care partea interesată de îndeplinirea condiției determină cu rea-credință realizarea evenimentului, condiția nu se consideră îndeplinită.
- ❑ Efectele îndeplinirii condiției:
  - este reglementată expres situația contractelor cu executare succesivă afectate de condiție rezolutorie;
  - spre deosebire de regula generală, în cazul contractelor cu executare succesivă, îndeplinirea condiției nu are efect asupra obligațiilor deja executate.

Modalitățile obligațiilor

Condiția în noul Cod Civil

- ❑ Transmiterea și preluarea obligației afectate de condiție:
  - reglementarea expresă a transmiterii obligației afectate de condiție nu reprezintă o modificare a actualei reglementări, ci doar o consacrare cu caracter general a acestei instituții;
  - ca urmare a reglementării în noul Cod Civil a instituției preluării de datorie, un debitor poate transmite unei terțe persoane, cu consimțământul creditorului său, obligația (chiar și afectată de condiție) pe care și-a asumat-o față de acesta.
- ❑ Renunțarea la condiție - este reglementată în mod expres posibilitatea renunțării la condiție de către cel în favoarea căreia a fost stipulată.

Modalitățile obligațiilor

Obligații complexe

Obligații complexe

- ❑ Obligațiile complexe se împart în:
  - Obligațiile cu pluralitate de obiecte - debitorul datorează mai multe prestații;
  - Obligațiile cu pluralitate de subiecte - o obligație este fie asumată de mai mulți debitori, fie față de mai mulți creditori.

Obligații complexe

Obligațiile cu pluralitate de obiecte

□ Obligația facultativă:

- nu beneficiază în actualul Cod Civil de o reglementare expresă, fiind o creație a doctrinei;
- noul Cod Civil reglementează expres obligația facultativă, preluând instituția dezvoltată anterior în doctrină;
- debitorul se obligă la o singură prestație, cu posibilitatea pentru el de a se libera, excutând o altă prestație determinată.

Obligații complexe

Obligațiile cu pluralitate de obiecte

□ Obligația alternativă:

- are ca obiect doua (2) sau mai multe prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație.
- alegerea prestației - deși reiterează principiul din actuala reglementare (alegerea prestației revine debitorului), noul Cod Civil vine cu o clarificare utilă, respectiv dacă partea căreia îi aparține opțiunea nu o exprimă în termen, alegerea va aparține celeilalte părți.

Obligații complexe

Obligațiile cu pluralitate de obiecte

□ Obligația alternativă:

- imposibilitatea de executare – este reglementată și imposibilitatea de executare datorată culpei creditorului, caz în care el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe debitor de executarea obligației.

Obligații complexe

Obligațiile cu pluralitate de subiecte

□ Obligațiile solidare:

- Solidaritatea pasivă - mai mulți debitori ai aceleiași datorii, fiecare dintre ei fiind obligat să o plătească în întregime, plata făcută de un debitor liberându-i și pe ceilalți de obligația față de creditor;
- Solidaritatea activă - mai mulți creditori ai aceleiași creanțe și oricare dintre ei poate cere debitorului plata acesteia în întregime, executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditori liberându-l pe debitor în privința celorlalți creditori.

Obligații complexe

Obligațiile solidare

❑ Solidaritate pasivă:

- este preluată din reglementarea actuală prezumția de solidaritate a debitorilor comercianți, în privința necomercianților operând în continuare principiul că solidaritatea nu se prezumă;
- suspendarea, iar nu numai întreruperea prescripției de către un debitor produce efecte și față de ceilalți codebitori;

Obligații complexe

Obligațiile solidare

❑ Solidaritate pasivă:

- În materia solidarității, dacă un debitor este iertat de datorie, ceilalți sunt ținuți în continuare să o execute. Noul Cod Civil reglementează și excepția - posibilitatea ca ceilalți debitori solidari să răspundă în continuare pentru întreaga datorie;
- este reglementată și posibilitatea ca iertarea de datorie să producă efecte față de toți debitorii, atunci când creditorul declară în mod expres acest lucru sau când remite originalul înscrisului prin care se constată creanța;

Obligații complexe

Obligațiile solidare

❑ Solidaritatea pasivă:

- Renunțarea la solidaritate - se reduce de la zece (10) la trei (3) ani perioada de timp în care un debitor trebuie să facă plata dobânzilor datoriei pentru a beneficia de prezumția de renunțare de către creditor la solidaritate;
- Diminuarea datoriei - noul Cod Civil instituie regula conform căreia debitorul solidar care este lipsit din vina creditorului de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să-l valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelei garanții sau drept.

Obligații complexe

Obligațiile solidare

- Solidaritatea pasivă - reglementarea expresă a concluziilor majoritare din literatura de specialitate și jurisprudență:
  - hotărârile judecătorești pronunțate față de un debitor au autoritate de lucru judecat și față de ceilalți, dacă le este favorabilă și nu se întemeiază pe situația specială a debitorului respectiv;
  - dacă dovedesc că debitorul care a făcut integral plata nu a folosit toate mijloacele de apărare pe care le avea împotriva creditorului și care ar fi determinat neexecutarea obligației, ceilalți debitori au posibilitatea de a obține scutirea de la plată.

Obligații complexe

Obligațiile solidare

❑ Solidaritatea activă:

- suspendarea, iar nu numai întreruperea prescripției de către un creditor față de debitorul comun produce efecte și față de ceilalți creditori;
- inopozabilitatea față de ceilalți creditori a actelor făcute de către unul dintre ei, care au ca urmare reducerea, înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței sau care îi prejudiciază în vreun fel.

Obligații complexe

Obligațiile solidare

- Solidaritatea activă - reglementarea expresă a concluziilor majoritare din literatura de specialitate și jurisprudență :
  - dacă în raport cu un creditor solidar a operat confuziunea sau compensația, acestea pot fi opuse și în privința celorlalți, însă doar cu privire la partea de creanță ce revenea primului;
  - hotărârea judecătorească va profita creditorilor solidari dacă este defavorabilă debitorului, în caz contrar, aceasta este inopozabilă creditorilor care nu au fost parte în proces.

Obligații complexe

Obligațiile divizibile

- ❑ Sunt acelea în care:
  - fiecare debitor nu poate fi constrâns să plătească decât partea sa din datorie;
  - fiecare dintre creditorii nu poate cere debitorului decât executarea părții ce i se cuvine din respectiva creanță.
- ❑ Divizibilitatea obligațiilor continuă să rămână regula.
- ❑ Noul Cod Civil reglementează expres că, în măsura în care printr-un contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuti față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică în mod similar și creditorilor.

Obligații complexe

Obligațiile indivizibile

- ❑ Datorită obiectului ei sau convenției părților, obligația indivizibilă nu poate fi împărțită între creditorii sau debitorii săi.
- ❑ În această materie, noul Cod Civil nu aduce noutăți semnificative de reglementare, ci consacră în mod expres principii regăsite în literatura de specialitate dezvoltată în jurul actualului Cod Civil:
  - stingerea datoriei față de un debitor are efecte și asupra celorlalți;
  - creditorul are dreptul de a cere tuturor debitorilor să facă plata în același timp;

Obligații complexe

Obligațiile indivizibile

- executarea prin echivalent a unei datorii indivizibile este divizibilă;
- punerea în întârziere a debitorului unei obligații indivizibile nu produce efecte față de ceilalți debitori;
- atât suspendarea, cât și întreruperea prescripției vor produce efecte față de toți debitorii, respectiv creditorii unei obligații indivizibile.

Prezentare susținută de:

Mădălina Constantin

Senior Associate

madalina.constantin@vf.ro

www.vf.ro